

Några svenska röster om frivillighet under andra världskriget

En svensk soldat beskriver som finlandsfrivillig en tolv mil lång marsch, på väg mot Rovaniemi när nattetemperaturen gick ner till minus 50 grader:

Det hänger istappar i mitt halvvuxna skägg... Långa stunder är jag utan medvetande om vad som sker omkring mig... en röst ur mitt inre: hoppa ur spåret, kryp ihop under en gran. Det är en angenäm död. Du märker ingenting.

En man minns en insamling som barn:

Vi skulle samla stanniol, det där tunna skyddsfoliet av tenn som satt på choklad. Den använda stanniolen formades till en liten boll. Det påstods att man fick tusen kronor om man lyckades samla ihop ett kilo. Det var inte helt lätt.

En kvinna om finska flyktningbarn:

Pappas kusin tog hand om en flicka från Finland. Hon blev väl mer som en piga för dem.

En man minns ännu tillbaka på ett hemskt minne från sin barndom.

"Finland behöver hundar", sa pappa, "vi skickar Troll." Det var min hund, en schäfer och bästa vän... jag blev ensam och förtvivlad... När Finland kapitulerat kom min hund tillbaka. Han var svårt skottskadad i magen och pappa bestämde att vi skulle avliva honom.

En man berättar ett minne om sin mamma som var bilkårist. Två militärer knackar på dörren. Först blir de förskräckta att något hade hänt den inkallade fadern i familjen:

Den ene lämnar fram ett papper... hon skulle inställa sig så fort som möjligt för transport söderut. Där stod fyra ungar, varav storasystern 14 år, skulle ta hand om lägenhet och mat framöver.

När modern återvänder hem efter en vecka i uniform tycker syskonen att hon är fin i den.

Källor:

Landet utanför, Sverige och kriget 1939-1940 – Henrik Berggren (Norstedts)

Beredskapsåren, Sverige i bilder 1939-1945 – Peter Modie (Historiska Media)

Vardagsliv under andra världskriget – minnen från beredskapstiden i Sverige 1939-1945 – red. Carina Ahlqvist, Annika Nordström, Birgitta Skarin Frykman (Institutet för språk och folkminnen)